

slovensko
kulturno
društvo
i s t r a

letnik 10 / številka 30
september 2015

maurica

**slovensko
kulturno
društvo
i s t r a**

Mavrica Glasilo SKD Istra

Uredniški odbor

Jasmina Ilić Draković
Damijana Pezdirc

Odgovorna urednica

Maja Tatković

Lektorica

Lidija Kuhar

Založnik

SKD Istra Pulj

Oblikovanje

Tihana Nalić

Tisk

Tiskara NOVA

Naklada

350 izvodov

Hermana Dalmatina 4 - Galerija
Držičeva ul. 2 - Slovenski dom
52100 Pulj

slovinci@skdistra.hr
tel.: 052 215 851, 099 224 2082, 099 224 2083
fax: 052 544 406

Uradne ure:

torek in petek od 10.00 do 12.00 ure
četrtek od 16.00 do 18. ure

PRIDITE!!!

- pevski zbor
- kreativna delavnica
- dop. pouk slovenskega jezika
- delavnica Zdravo življenje
- razstave
- druženja, izleti

Veleposlanstvo Republike Slovenije v Republiki Hrvaški

Alagovičeva 30
10000 Zagreb

Uradne ure: ponedeljek in petek od 9.00 do 12.00 ure
sreda od 9.00 do 12.00 ure in od. 14.00 do 16.00 ure
tel.: +385 1 6311 000, 6311 011
fax: +385 1 6177 236

Konzularni oddelek: tel.: 01 6311 014 / 015

Dežurna služba za nujne primere: +385 98 462 666

Glasilo financirajo

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Savjet za nacionalne manjine RH
Svet slovenske narodne manjštine mesta Pulj
Svet slovenske narodne manjštine Istrske županije

Naslovna stran:

Lanthierjev dvorec, Vipava

foto: Johann Jaritz

<https://commons.wikimedia.org>

Upam, da ste se vsi lepo spočili čez poletje, čeprav so temperature bile neznosne. S septembrom pa so v Slovensko kulturno društvo Istra prišle tudi spremembe. Zamenjali sta se tajnica in učiteljica slovenščine. V tej Mavrici lahko preberete intervju z dolgoletno tajnico društva Jasmino Ilič, ki je zdaj zaposlena v Ljubljani, ampak je obljubila, da bo prišla kaj na obisk v društvo. Nova učiteljica slovenščine pa je Vida Srdoč iz Reke, katero bom intervjuirala v naslednji Mavrici. Prijetno branje Mavrice in uživanje v jeseni vsem želi

Maja Tatković

Ena od najvažnejših nalog: pomladitev Društva

Ste se kdaj vprašali, koliko nas bo v društvu čez 10, 15 let? Dejstvo je, da je povprečna starost njegovih članov dokaj visoka. Zato je treba nekaj storiti in to takoj! Društvo moramo pomladiti in pridobiti čim širši krog članov in ljubiteljev slovenskega društva.

Mladino bomo skušali pritegniti z zanimivimi vsebinami, predvsem s programi za šolske in predšolske otroke. Marsikdo med njimi se bo sčasoma navezal na naše društvo in pozneje nadaljeval njegovo poslanstvo: ohranjanje slovenskega jezika in kulturne dediščine. Vsekakor pa je treba začeti z učenjem slovenščine.

Za pomoč se obračamo tudi na družine s slovenskimi koreninami, ki slovenščine ne govorijo več iz različnih razlogov, kot so mešani zakoni v prvem in še pogosteje v drugem kolenu. Torej, vse starše, ki bi radi obudili in ohranili svoje slovensko poreklo in jezik, naprošamo in vabimo, naj svoje otroke pripeljejo u društvo.

V ta namen smo že v prvi polovici leta izvajali pedagoške delavnice, da bi otrokom na zabaven in lahkoten način omogočili prve korake v slovensko dediščino. Objavljamo okvirni program, po katerem bodo delavnice začele potekati jeseni, verjetno vsako soboto. Seveda so dobrodošli tudi vsi drugi otroci, ne le tisti s slovenskim poreklom. Za njih objavljamo program tudi v hrvaškem jeziku.

Predsednica društva

Gostovanje celjske gimnazije v Pulju ob Dnevu žensk

Ko so nam iz Celjske gimnazije napovedali gostovanje s kar 80 izvajalci programa, je bilo jasno, da naši prostori ne zmorejo sprejeti tolikšnega števila nastopajočih. V Kulturnem domu italijanske skupnosti Circolo so k sreči imeli prost termin in gostujoči koncert se je odvijal kar v njem.

Obiskovalcem so se predstavili: mešani pevski zbor, dekliški zbor, pevske skupine in orkester, vmes so svoje razkošne talente pokazali tudi solisti. Naši zborashi so imeli priložnost poslušati skladbe, ki jih sicer tudi sami izvajajo. Tako so lahko primerjali njihove izvedbe s svojimi. O tem samo toliko, da ne bi komu naredili krivice!

Poslušalci so dokaj hitro opazili, kolikšen trud voditeljev je bil potreben, da iz mladih grl izzbijajo tako ubrano petje. Zaznali smo tudi, da sta prihod in odhod pevcev z odra potekala neverjetno popolno in v pravem ritmu. Z ubranimi nastopi so enostavno navdušili vse prisotne. Pre-

Vsi nastopajoči iz celjske gimnazije pre Domom braniteljev v Pulju (foto: K. Tadin)

Celjski gimnazijci na nastopu (foto: Katarina Tadina)

senetljivo dober je bil orkester, ki je igral s pravo strastjo in požel ovacije, posebno z instrumentalno in vokalno izvedbo ritmične Privškove skladbe Zemlja pleše. Očitno je, da celjska gimnazija premore dobro vodstvo, ki mlade ljudi spodbuja k muziciranju. Med njimi je vsekakor treba omeniti Gregorja Delejo, ravnatelja gimnazije in dirigenta.

Sodelovanje s kulturnimi društvi v tujini

Zadnje čase nas je vse več slovenskih kulturnih društev, ki delujejo v tujini, povabilo k sodelovanju. Med njimi tudi: društvo Kredarica iz Novega Sada, pevski zbor Društva 7. člen iz avstrijske Štajerske in

društvo iz Tuzle. Zelo radi bi se odzvali prav na vsa vabila, toda veliki potni stroški so glavni razlog, da tem prijaznim pozivom ne moremo ugoditi. Letos smo se odzvali dvem vabilom, in sicer nam malo bližjim. Prvi obisk je bil v Hrvatinih, kjer je naš zbor Encijan 28. februarja gostoval na skupnem koncertu, ki ga je domače Kulturno društvo organiziralo v sodelovanju s Kulturnim društvom Istrski grmič Škofije in Društvom Slovencev miljske občine iz sosednje Italije. Namreč, člani obeh društev so ob koncu lanskega leta prišli k nam na skupni članski izlet. Takrat so obiskali tudi naše društvo. Ob tej priložnosti smo jim predstavili naše dejavnosti in našo glasbeno sekcijo. Že februarja letos so nastop našega pevskega zbora uvrstili v svoj program. Sledil je lep koncert in še lepše druženje po njem! Dobesedno 'otipljiva' je bila povezava med Slovenci iz vse Istre, ki je bila v prejšnjih

Encijan

časih z mejami razkosana med tri države. Drugo uresničeno vabilo je bilo tisto, ki nam ga je poslalo Kulturno prosvetno društvo Lipa iz Šempasa. Zelo nas je razveselilo, saj smo tudi lani gostovali pri njih (torej so naš zbor želeli ponovno uvrstiti v program). Srečna okoliščina je bila, da je bil koncert napovedan en dan pred udeležbo našega zbora v Zavarhu (Italija) na prireditvi Primorska poje. Zato smo se lažje odločili, da se bomo na poti ustavili še v Šempasu. Gostitelji so 25. aprila letos organizirali že 9. tradicionalni koncert z motom Domovina je ljubezen, ki je, kot so povedali: "... nastal kot nadgradnja kulturnega sodelovanja med njihovim krajem in Slovenci v Italiji, ki se je razširilo na Avstrijo, Madžarsko, Makedonijo in s povabilom našega zbora tudi na Hrvaško. Sporočilo tega koncerta 'ljubezen do domovine' povezuje vse Slovence ne glede na meje. K.V.

Slikar kraške dediščine Marjan Miklavec

Še enega izmed likovnih ustvarjalcev iz naše domovine smo letos imeli priložnost spoznati.

Sežanski slikar samouk, Marjan Miklavec že desetletja obiskuje vasi na tržaškem Krasu ter neumorno in vneto beleži motive, ki jih ponujajo kraške hiše, tipični vodnjaki, portoni (masivna vhodna vrata na dvorišče) in druge posebnosti. Njegovo poslanstvo, kot ga sam vidi, je hvalevredno delovanje z namenom ohraniti starobitnost, ki se neustavljivo in nenehno izgublja zaradi modernističnih prenov, ki jih v ta ambient vsiljujejo novi lastniki starih hiš. Risbe v tušu, ki jih na to temo ust-

varja, bi rad objavil v kraški monografiji, je izjavil na odprtju razstave 6. marca letos v naši galeriji.

O delovanju tega plodnega umetnika je Televizija Ljubljana oziroma režiser Sterle posnel dokumentarni film, ki smo si ga ogledali pred odprtjem razstave.

Poleg že omenjenih kraških motivov je slikar iskal motive na potovanjih po Evropi in celo v daljnji Južni Ameriki, kamor ga je pot zanesla s skupino prijateljev slikarjev, ki družno potujejo in slikajo. Na razstavi smo občudovali tudi več lepih akvarelov. Zanimivost, ki jo velja omeniti, so njegove slike ustvarjene z nenavadnimi materiali, različnimi barvnimi odtenki zemlje in celo s teranom – da, prav tistim, ki se tako prileže po dobrem pršutu! Avtor pravi, da žal slike naslikane s teranom sčasoma zbledijo. Vsa sreča, da je večina njegovih stvaritev na temo Krasa v tušu, ki je seveda trajnejši. Avtorju smo zaželeli, naj se mu monografija čim prej zgodi, da bi tudi bodoči rodovi iz njegovih risb lahko 'prepoznali' in občudovali lepoto tradicionalne kraške hiše.

K.V.

Intervju z Jasmino Ilič

Od prvega septembra Jasmina Ilič ni več poslovna tajnica Slovenskega kulturnega društva Istra. Nikoli ni bila le tajnica. Bila je tudi organizatorica dogodkov v društvu in številnih potovanj, v njeni glavi se je porodilo tudi veliko idej, ki so pozneje postale konkretni društveni projekti. Vodila je skoraj

vse prireditve, predstavljala društvo v medijih, učila slovenščino. Bila je tudi pevka in prijateljica, skratka, dobri duh društva. Zdi se mi, da lahko v imenu vseh članov rečem: Jasmina, pogrešali te bomo.

Ko je Jasmina povedala, da je dobila novo službo v Ljubljani, in da ne bo več delala v Slovenskem kulturnem društvu, sem pomislila, da je 'poslovilni' intervju z njo obvezen. Saj so od 1. maja 2006 do 31. avgusta 2015 njene barve, predvsem pa rdeča, v veliki meri obarvale tudi delovanje društva.

Jasmina, kako si prišla v društvo?

Za to je kriva Bojana, ki je bila tedanja tajnica društva. Nekje je dobila mojo telefonsko številko in me januarja 2006 poklicala, naj pridem v društvo. Takrat sem bila doma in se sezonsko udinjala kot vodička po Brijonih. Pred vrati je bil Prešernov praznik, zato sta me Bojana in Kludija vprašali, ali bi sodelovala pri organizaciji praznovanja kulturnega praznika. Spomnim se, da smo odšle v Labin, kjer smo se sestale z Marijano Mirković in Kristijanom Reismanom, predsednikom Slovenskega društva v Labinu. Na praznovanju tega kulturnega praznika je v Galeriji prvič nastopil tudi zbor Encijan. Pozneje me je Kludija vprašala, če bi me zanimalo delo v društvu. Seveda me je in tako sem se 1. maja 2006 zaposlila v društvu kot poslovna tajnica.

Kakšna so bila tvoja pričakovanja o delu v društvu?

V društvo sem pristopila, ko so bila najtežja leta že mimo. Ob njegovi usta-

novitvi leta 2001 ni bilo še ničesar dorečenega. Takratna predsednica Alojzija Slivar je društvu utrla pot in najprej od mesta pridobila prostor za njegovo delovanje. V društvu so se zbrali entuziasti, ki so imeli vizijo o njegovem delovanju in opravili veliko del, da je postalo to, kar je danes. Njegovo predsedstvo je takoj spoznalo, da društvo potrebuje osebo, ki bo prevzela odgovornost za tekoče delovanje, kajti brez takega vodenja bi društvo težko napredovalo. Seveda so volonterji bili vselej dobrodošli pomočniki. Društvo je živo dogajanje, ki mora pritegniti veliko ljudi. Meni komunikacija z ljudmi nikoli ni bila težavna, ne glede na to, ali so mladi ali starejši. Obsežna so tudi administrativna opravila, predvsem pisanje poročil, ker društvo mora biti odgovorno do svojih finančnih podpornikov. Vnaprej

nisem imela konkretnih pričakovanj, imela pa sem veliko idej.

Leta 2006 je začela izhajati društvena revija Mavrica. Leto za tem smo organizirali prve Dneve slovenske kulture. Vedno sem predlagala ideje, ki so se mi zdele primerne in spodbudne za društvo. Klaudija, ki je kot predsednica društva tudi odgovorna za njegovo delovanje, je vedno bila odprta za nove ideje. Izpeljali smo veliko razstav, prireditev, proslav, izletov ... aTo pomeni veliko iskanja, organiziranja, telefoniranja. Sočasno so se razvila tudi prijateljstva in druženja, ki jih bom zagotovo pogrešala.

Od 1. septembra bom zaposlena v Združenju slovenske izseljenske matice v Ljubljani, ki bo naslednje leto praznovalo 65-letnico. Urad za zamejce direkto financira Združenje slovenske izseljenske matice. Moje novo delo vsebuje veliko stikov z zamejci in Slovenci v izseljenstvu, katerih obseg načrtuje izvršni odbor. Gre za mandatno funkcijo in projekte, ki potekajo v sklopu matice in bodo potekali še naprej, odvisno od financiranja, seveda. Tudi sama imam nekaj idej na to temo.

Jasmina, Branko, Paola

Verjetno te bodo številni člani društva pogrešali.

Društvo so ljudje in ne ena oseba. Vsi smo nadomestljivi, društvo bo živelo dalje. Nova oseba, ki bo na mojem delovanem mestu je Vesna, ki dobro pozna društveno delovanje. Prepričana sem, da bo odlična sodelavka. Vsem sporočam, da bo vse gladko teklo naprej in naj Vesno sprejemejo z odprtim srcem.

Jasmina Ilič

Klaudijo in tebe veliko ljudi dojema kot dinamični tandem. Kako bi opisala svoje sodelovanje z njo?

Več kot devet let, kolikor sva s Klaudijo sodelovali, niti enkrat nisva bili niti blizu kakšnemu prepiru. Imeli sva različne ideje in drugačna mnenja, ampak obe sva odprti za drugačnost in nikoli nisva imeli nobenih težav. Klaudija je volonterka z velikim V. Društvu je žrtvovala veliko časa in ji veliko pomeni. Vedno sva se dobro dopolnjevali. Je odprta oseba, ni zamerljiva, je konstruktivna in vedno pozitivno naravnana. Sama pa sem bolj trmasta, a sva se kljub temu ujeli. Ne vem, kakšna bo moja nadaljnja pot, vendar dvomim, da bom takšno šefico še kdajkoli imela.

Tandem Klaudija-Jasmina je dal svoja leta, energijo, čas, ideje ... Zdaj se mi zdi, da je čas za nove ljudi. Pregovor pravi, da nova metla boljše pomete. Vsake toliko časa je sprememba dobrodošla, celo nujna.

Velja omeniti tudi tvoje petje v Encijanu in druge aktivnosti.

Encijan je bil ustanovljen le nekaj mesecev, preden sem prišla v društvo. Eno leto so me prepričevali, naj se mu priključim. Zdelo se mi je brez zveze, da bi pela in delala na istem mestu. Nekega dne so ravno vadili pesem Lipa zelenela je in Paola me je povabila naj jih pridem poslušat. Ko me je vprašala,

kakšno se mi zdi, sem odgovorila, da grozno. Težava je bila izgovorjava ozkih e- in o-jev. No, in pri tem sem pevcem lahko pomagala.

Na koncu so me prepričali, naj pridem pet v zbor in leta 2007 sem se mu pridružila. Pojem še danes. Naj pojasnim, da sem poleg pedagoške gimnazije končala tudi srednjo glasbeno šolo (klavir), zato odločitev niti ni bilo težka. Tudi zborovsko sem se udeleževala v srednješolskem zboru (na učiteljskišču) in in folklornem društvu; pozneje sem kot profesorica razrednega pouka seveda morala peti tudi z učenci.

Pri Encijanu je bilo všečno tudi nastopanje, druženje, potovanja in razvijajoča se prijateljstva med ljudmi. Lahko rečem, da je po desetih letih delovanja, zahvaljujoč Paoli, prvobitni zborček zrastel v vrhunski 35-članski mešani pevski zbor, ki se lahko predstavi kjerkoli. Lepo je tudi to, da se v njem vsi složno družimo ne glede na narodnost.

Kaj bi rada ob slovesu povedala vsem članom društva?

Upam, da bom še kdaj pa kdaj prišla na obisk, ko bom le utegnila. Sinova bosta ostala tukaj, zato bom zagotovo redno prihajala v Pulj. Od nekdanj sem dvoživka, nekakšen močerad, ki živi med Puljem in Ljubljano. V poslovnem nagovoru sem članom povedala, da bom prišla bivat v Pulj, ko bom v penziji. Vsem bi se še enkrat rada zahvalila za prijateljstva in druženja. Imam občutek, da me imajo ljudje radi, da so me spoštovali in me šteli za pomemben del društva.

Inovator Franc Žirovnik

Mnogim ni znano, da ima naše društvo člana, ki je priznan inovator, ne samo pri nas, ampak tudi na tujem. To je Franc Žirovnik, ki je za svoj izum NAVPIČNA EOLSKA ELEKTRIČNA CENTRALA dobil na mednarodnih sejmih in razstavah že veliko priznanj. Naj omenimo samo najvažnejše:

- zlato medaljo na Mednarodni razstavi inovacij INNOVA 2014 v Belgiji,
- sredbrno medaljo aprila 2014 na Mednarodnem salonu v Ženevi,
- bronasto medaljo na Mednarodnem sejmju inovacij IENA 2014 v Nürnbergu in
- bronasto medaljo na Mednarodni razstavi inovacij ARCA 2014 v organizaciji Društva inovatorjev Hrvaške.

In kaj je izumil? Poenostavljeno povedano – električno centralo, ki na povsem nov, ekološko neškodljiv način pridobiva električno energijo tako, da izrablja naravne zakone strujanja toplega zraka, za pogon pa energijo iz fotonapetostnih celic. Takšno centralo je mogoče vgraditi tudi sredi stanovanjskih hiš, visokih najmanj 100 m. Poleg proizvodnje elektrike je njena stranska korist ta, da ventilatorji v centrali črpajo iz okolja onesnažen zrak in ga povrnejo čistega.

Franc Žirovnik je izjavil, da ga je po razstavi v Ženevi poiskal podjetnik iz Kanade, ki je pripravljen vložiti kapital v njegov projekt. Ni še prišlo do končnega dogovora, saj se naš izumitelj obotavlja, ker bi rad inovacijo uvedel doma. Njegova želja je, da bi do realizacije prišlo s sodelovanjem Istre in Slovenije. K.V.

Ni ju več med nami

V letošnjem letu sta nas zapustila dva naša člana, arh. Branko Franc Ancelj in Oton Ponikvar. Oba sta našem društvu veliko pomenila.

Oton Ponikvar je eden izmed ustanoviteljev našega društva in je skupaj s pokojnim Borisom Škabićem pisal prvi statut. Pozneje se je vedno udeleževal pomembnih dogajanj, čeprav ga je zadnja leta močno narušeno zdravje zelo oviralo. Pomnili ga bomo tudi po njegovih izrednih inovacijah na področju medicinske op-

Oton Ponikvar

Franc Branko Ancelj na predstavitvi knjige "Sto godina puljskih vizura"

reme, celo nagrajevanih na mednarodnih razstavah inovacij (ki so žal ostale samo neuresničene zamisli, saj jih sam ni zmožgel udejaniti).

Arhitekt in urbanist Branko Ancelj je kot dolgoletni zaposlenec Urbis-a imel veliko vpliva na urbano urejanje našega mesta. Njegovo privrženost mestu je široki krog bralcev Glasa Istre spoznaval skozi serijo feljtonov "Sto let puljskih vizur". Človek široke kulture in mojster pisane besede, je skozi duhovita besedila povedal tudi velikoo grenkih resnic o zapuščenih puljskih stavbah in trgih., z dobrim namenom seveda. Glas Istre je njegov nekrolog naslovil z: Odšel je dobri duh Pulja.

K.V.

Utrgajmo pozabi

Puljski filmski festival v veličastni Areni in predvsem zvesta publika, ki v tisočih hrumi v ta edinstveni kino pod zvezdami, kjer se dogaja sedma umetnost. Vse to so znana dejstva, veliko manj pa je znano, da je idejni začetnik in utemeljitelj festivala Slovenec, sedaj že pokojni Marjan Rotar. O tem predanem, vsestranskem in predvsem zagnanem kulturnem delavcu, ki je v petdesetletnem obdobju pustil globoke sledi v kulturi Pulja, premalo vemo, predvsem zato, ker je bil samozatajen. V Slovenskem društvu smo spoznali, da moramo storiti vse, kar je v naših močeh, da bi delovanje takšne osebnosti, kot je bil Rotar, razsvetlili, zabeležili in tako utrjali pozabi.

V ta namen je društvo pred nekaj leti izdalo knjižico *Trije uveljavljeni Slovenci*, v kateri je naš član Martin Bizjak, sicer akademski slikar in tudi mojster pisane besede, pred-

Marjan Rotar

stavil tri pomembne rojake: gledališkega režiserja Alojza Štandekerja, fotografa dokumentarista in umetniškega fotografa Alojza Orla in vsestranskega kulturnika Marjana Rotarja. Vse tri je avtor besedila osebno poznal, zato vsebuje avtentične podatke o njih in njihovem delu, ki so v drugi polovici prejšnjega stoletja neumorno razdajali sebe pri ustvarjanju kulturne podobe Pulja.

Ob 60. obletnici filmskega festivala je naše društvo navdušeno podprlo pobudo mestnega odbora Stoja (kjer je Rotar sicer domoval) in skupaj z organizacijo Pulafilm festival mestni upravi predlagalo, naj po Rotarju poimenuje trg, ulico, park ... Sicer po več kot letu dni so sprejeli zelo posrečeno odločitev, da se bo vzpon ob Areni imenoval po Marjanu Rotarju. Resnici na ljubo je treba povedati, da je bila ob 50. obletnici festivala uvedena tudi nagrada z njegovim imenom, ki jih mesto podeljuje za posebne zasluge v sklopu festivala.

V društvu nam je postalo jasno, da je treba še veliko postoriti, da bi zapisali zasluge Marjana Rotarja tudi na drugih področjih kulture, saj je marsikje pustil globoke sledi. Že omenjene zainteresirane ustanove so med drugim sprejele odločitev, da 12. junija kot svojevrsten uvod v letošnje festivalske dogajanje priredi predstavo Marjanu Rotarju v spomin. Za to priložnost je naše društvo natisnilo zgibanko z navdihnjenim besedilom novinarja in filmskega kritika Mateja Čurica Marjan Rotar, ustanovitelj festivala, someščan z vizijo, iz katerega povzemamo uvodne besede: Za človekom ostajajo njegova dela in spomini. Seveda, če je za časa življenja razmišljal v smeri nesebičnega ustvarjanja in okoli sebe zbiral enako misleče, ki so mu na tej

Martin Bizjak in Marijan Rotar pred Arena

poti podali roko in nudili podporo. Marijan Rotar je bil ravno takšna osebnost, človek z vizijo, eden izmed priseljencev v Pulj, ki so v ruševinah okoli sebe videli priložnost za najprej popravilo, potem pa nadgradnjo na teh še svežih slojih, seveda z novimi vsebinami. Z izkušnjo, resda ne veliko, vendar iskreno, ki jo je prinesel iz rodnega doma iz okolice Trbovelj, je zidal mozaike nastajajočega novega mesta – takšnega Pulja, v kakršnem je želel živeti s svojo družino in privabiti v gosté ljudi iz vsega sveta, da bi občudovali njegove pretekle dosežke in tudi sodelovali v razvoju njegove prihodnosti.

V glasbenem delu programa je poleg našega pevskega zbora Encijan z dirigentko Paolo Stermotic in ob spremljavi pianista Sandra Vešligaja ter kitarista Alena Bellula sodeloval orkester Glasbene šole iz Pulja pod dirigentsko palico Denisa Goldina. Drugi del prireditve je bil posvečen razsvetlitvi osebnosti Marjana Rotarja. Ogledali smo si 15-minutni del filmskega intervjuja, ki ga je z njim naredil samo pol leta pred njegovo smrtjo Igor Galo, znani filmski igralec, sedaj tudi ustvarjalec doku-

mentarnih filmov. Sledilo je obujanje spominov Rotarjevih sodelavcev iz različnih okolij. Spregovorili so: Gorka Ostojic Cvajner, nekdanja direktorica filmskega festivala, ki je dejala: Leta 1953 je bil Rotar mlad, poleten 26-letni prišlek, ki je izpostavljaj meščanski duh, urbano kulturo in tiho revolucijo. Bil je čaroben, luciden in absolutno nezaustavljiv. Igor Galo in Branka Orlic sta povedala, da ima Rotar veliko zaslug za odprtje glasbene šole v Pulju. Moderator je bil Mate Čuric, ki je tudi sam dodal svoj pogled na podobo Marjana Rotarja.

Tudi sama imam spomine nanj. Spoznala sem ga, ko je proti koncu svoje delovne dobe deloval v turizmu, takrat sem brez tovrstnih izkušenj delovala v verigi turističnih storitev. Kako nesebično in z veliko naklonjenostjo je delil svoje znanje! Saj sploh ne potrebujemo boljšega vzornika, kot je bil ta neprecenljivi človek.

V tukajšnjih slovenskih društvih smo si zadali častno nalogo, da bobo utrgali pozabi delovanje naših zaslužnih someščanov, Slovencev, ki so se izkazali v svoji novi domovini. Zbirali in zapisali bomo podatke in pričevanja o njih ter tako prispevali k bogatenju mozaika življenja in bivanja v zamejstvu.

Zapisala Klaudivja Velimirović

Mami v slovo

V Košani rojena
pred petindevetdesetimi leti,
zdaj počivaj s svojim možem
v Divači, kraški zemlji sveti.

Mirno spanje, draga mama,
iz dna srca želimo,
saj odslej v dolini solzni
po stopinjah tvojih hodimo.

Dušo tvojo sončni žarek
ponesel v rajske je višine
do Božje matere srca,
ki prevzema tuzemske bolečine.
Zaupala si ji brezmejno,
zaprošila milosti za vse trpeče,
zdaj ob vseh, ki so že pri njej,
nam osvetljuješ pot večne sreče.

Hvala, mama, za vse,
kar si nam dala,
ljubezen, upanje, zavetje.
Ostani **naš Angel varuh**,
naš sončni žarek, večno poletje!

Vipava - najbolj vetroven kraj

Nocoj smo poslušali burjo
in prav nič, prav nič nismo spali,
mislili smo, kako bi lepo bilo splavati
kar z burjo preko obali.

Srečko Kosovel: Nocoj smo

“severni veter po tvoji zaslugi s planin privršal je, čete sovragov zasul z ledeno nevihto, puščice k strelcem usmerjal nazaj, v vrtincu jim lomil je kopja...” je le odlomek iz zapisa o krvavi bitki, ki jo neki antični pesnik konča s prizori kupov mrličev, pordečelih alpskih vrhov in deroče krvave reke.

Med 5. in 6. septembrom leta 394 naj bi v Vipavski dolini med Vrhpoljem in Dupljami potekala bitka za ohranitev rimskega imperija. V bitki, o kateri danes ne obstajajo nobeni stvarni dokazi, je cesarju Teodoziju, ki je bil takrat že kristjan, in njegovi silni vojski proti prav tako močni vojski rimskega zdrabarja Evgenija na pomoč priskočil bog Eol, ki je nad Evgenijeve čete poslal burjo. Evgenij je bil poražen in ubit, izid bitke pa naj bi po trditvah nekaterih zgodovinarjev pomembno vplival na razvoj krščanstva v Evropi.

Burja v Vipavski dolini tudi po več kot 1600 letih ni izgubila svoje moči. Nanjo so se bili primorani navaditi prebivalci Vipavske doline od Podnanosa do Ajdovščine in še naprej proti dolini Soče. Ravno to stičišče toplejšega mediteranskega podnebja s hladnejšim celinskim je, preprosto povedano, krivec za nastanek tega najbolj znanega med slovenskimi vetrovi. Zdi se, da burja še posebej pozimi, ko se spusti s strmih pobočij Nanosa, v Vipavski dolini dobi dodatno moč, saj so tu njeni sunki že večkrat preseгли hitrost 150 kilometrov na uro.

O silni moči burje nam govore s kamni zaščitene strehe hiš v dolini ter v eno smer nagnjena drevesa v starodavnih drevoredih in tudi veliko mlajših nasadih. Kljub sodobnim opozorilnim tablam, ki voznike danes že ob vstopu v Vipavsko dolino obveščajo o hitrosti vetra, se pogosto zgodi, da burja premaga in na bok prevrne tudi štiridesettonske tovornjake, katerih vozniki so podcenjevali njeno moč.

